

Dosar nr. 2ra-1187/18

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (S. Ghercavii)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Albu, A. Toderaș, E. Bejenaru)

DECIZIE

25 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Tatiana Fîrfa-Zekovic, reprezentată de avocatul Ivan Turceac,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de Bogdan Plăcintă, reprezentat de avocatul Tatiana Guțu și s-a respins cererea de apel depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic și s-a casat parțial hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în partea încasării, din contul lui Bogdan Plăcintă în beneficiul Tatiane Fîrfa-Zekovic, a sumei de 24 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 8 186,64 euro, cu titlu de dobândă de întârziere și a sumei de 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat și în această parte, s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea sumei de 24 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 8 186,64 euro, cu titlu de dobândă de întârziere și a sumei de 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat, în rest s-a menținut hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și împotriva încheierii din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis cererea lui Bogdan Plăcintă, cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat pentru cererea de apel,

c o n s t a ț ă:

La 16 septembrie 2015, Tatiana Fîrfa-Zekovic a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a indicat că, fiind în relații de căsătorie cu Bogdan Plăcintă, la data de 12 noiembrie 2012, a împrumutat, împreună cu pârâtul Bogdan Plăcintă, suma de 34 000 euro, cu o dobândă de 3% lunar. Ulterior, pârâtul Bogdan Plăcintă, la data de 12 noiembrie 2012, a eliberat o recipisă, prin care s-a obligat să restituie suma de 17 000 euro, ce constituie 1/2 cotă parte din împrumutul comun.

Reclamanta, Tatiana Fîrfa-Zekovic mai indicat că, la data de 19 iunie 2013, pârâtul Bogdan Plăcintă, a împrumutat de la ea, suma de 24 000 euro, obligându-se să restituie suma, într-o perioadă scurtă de timp, maxim 30 de zile.

Reclamanta a menționat că, deoarece în recipisele eliberate de pârât, nu a fost consemnată data rambursării, la data de 23 iulie 2015, Tatiana Fîrfa-Zekovic a expediat în adresa pârâtului Bogdan Plăcintă, o somație, prin care a solicitat rambursarea datoriei în mărime de 17 000 euro și a sumei de 24 000 euro, într-un termen rezonabil de 30 zile, dar nu mai târziu de data 23 august 2015, însă pârâtul nu a restituit sumele împrumutate.

Reclamanta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a invocat că, deoarece în litigiul dedus judecății nu sunt prezente acte juridice la care participă consumatorul, urmează a fi aplicată o dobândă de 9%, peste rata dobânzii prevăzută la art.585 Cod civil. Astfel, pentru suma împrumutată de 17 000 euro, dobânda de întârziere pentru perioada 13 iunie 2013 – 16 august 2015, constituie suma de 6 008,45 euro, iar pentru suma de 24 000 euro, dobânda de întârziere pentru perioada 19 iulie 2013– 16 august 2015, constituie suma de 8 186,64 euro.

În drept, reclamanta, Tatiana Fîrfa-Zekovic și-a întemeiat pretențiile în baza art. 514, 602, 619, 867, 871, 872, 869 Codul civil.

Prin urmare, reclamanta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a solicitat încasarea din contul lui Bogdan Plăcintă, în beneficiul ei, a sumei de 17 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 6 008,45 euro, cu titlu de dobândă de întârziere, pentru perioada 13 iunie 2013 -15 septembrie 2015, a sumei de 24 000 euro, cu titlu de datorie , a sumei de 8 186,64 euro, cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 19 iulie 2013– 15 septembrie 2015 și a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a admis parțial, cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, s-a încasat din contul lui Plăcintă Bogdan în beneficiul Tatiane Fîrfa-Zekovic, suma de 24 000 euro, cu titlu de datorie, suma de 8 186,64 euro, cu titlu de dobânda de întârziere, 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat, achitată la depunerea acțiunii și s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, în partea încasării sumei de 17 000 euro, cu titlu de datorie și a sumei 6 008 euro, cu titlu de dobândă de întârziere.

Iar, prin decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Bogdan Plăcintă, reprezentat de avocatul Tatiana Guțu, s-a casat parțial hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în partea încasării din contul lui Plăcintă Bogdan în beneficiul Tatiane Fîrfa-Zekovic, a sumei de 24 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 8 186,64 euro, cu titlu de dobânda de

întârziere și a sumei de 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat, achitată la depunerea acțiunii și în această parte, s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea sumei de 24 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 8 186,64 euro, cu titlu de dobândă de întârziere și a sumei de 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat, în rest, s-a menținut hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătorei Bălți, sediul Central și s-a respins cererea de apel depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din data de 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost expediată, de către instanța de apel, participanților la proces, la data de 25 ianuarie 2018, prin scrisoarea de expediere nr. 1901 (f.d.36 vol. II), și a fost recepționată de recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic, la data de 01 februarie 2018, conform trimiterii poștale DS3118109185AR (f.d.40 vol. II) și de către avocatul Ivan Turceac, la data de 30 ianuarie 2018, conform trimiterii poștale DS3118109262AR (f.d.39 vol. II).

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că, recursul a fost declarat de către Tatiana Fîrfa-Zekovic, reprezentată de avocatul Ivan Turceac, la data de 30 martie 2018, cu respectarea termenului prevăzut la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți și a încheierii din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți cu trimiterea cauzei la rejudecare, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs, recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a indicat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Astfel, recurenta a menționat că, instanța de fond, a respins pretenția reclamantei Tatiana Fîrfa-Zekovic, cu privire la încasarea sumei de 17 000 euro, iar în consolidarea soluției a invocat că, reclamanta nu a prezentat probe pertinente în susținerea poziției sale, precum că, ar fi restituit integral datoria comună, în sumă de 34 000 euro. Per a contrario, recurenta a indicat că, întru rambursarea datoriei în sumă de 34 000 euro, mama reclamantei, Ana Fîrfa a înstrăinat xxxx, care-i aparține acesteia, cu drept de proprietate privată.

La fel, recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic, cu referire la respingerea pretenției privind încasarea datoriei în sumă de 24 000 euro, a indicat că, instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 19 și 20 alin(1) Codul familiei și 371, 372 alin(1) Cod civil, deși urmau a fi aplicate prevederile art. 867 Cod civil. Mai mult, recipisa de acordare a împrumutului, în mărime de 24 000 euro, pînă în prezent nu a fost contestată și produce efecte juridice.

Recurenta, a invocat că, suma împrumutată lui Plăcinta Bogdan, în mărime de 24 000 euro, îi aparține doar ei. Astfel, la data de 04 februarie 2012, Tatiana Fîrfa-Zekovic a împrumutat de la Eduard Plăcinta suma de 16 000 euro, fapt confirmat prin contractul de împrumut nr.1794. Ulterior, prin hotărârea din 18 decembrie 2015 a Judecătorei Bălți, rămasă irevocabilă, prin încheierea din 01 februarie 2017 a

Curții Supreme de Justiție, datoria în mărime de 16 000 euro, a fost încasată doar din contul Tatianeî Fîrfa-Zekovic și nu a fost aplicat regimul datoriei comune a soților, pentru împrumutul contractat de Tatiana Fîrfa-Zekovic de la Eduard Plăcinta.

Totodată, recurenta a indicat că, încheierea din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți este neîntemeiată, or, instanța de apel, soluționând cererea depusă de către Bogdan Plăcinta, reprezentat de avocatul Guțu Tatiana, privind scutirea de la plata taxei de stat, a dispus, fără temeî, scutirea parțială a acestuia de la plata taxei de stat, pentru cererea de apel, în cuantum de 10 000 lei.

Recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a indicat că, la data de 08 iunie 2017, instanța de apel, a soluționat chestiunea primirii cererii de apel, depusă de către Fîrfa-Zekovic Tatiana dar, a omis să soluționeze primirea cererii de apel depusă de Bogdan Plăcintă, astfel, prelungind neîntemeiat termenul de depunere a apelului, fapt ce afectează grav principiul egalității părților în proces.

Recurenta a menționat că, apelantul Bogdan Plăcintă a solicitat scutirea de la plata taxei de stat din motiv că, situația materială a apelantului este precară, prezentând în acest sens, un certificat, precum că, Bogdan Plăcintă a fost angajat pe o perioadă de probă de trei luni, în funcția de ajutor al juristului, din 12 mai 2017, iar salariul mediu al acestuia constituind 8 000 ruble.

Recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a invocat că, instanța de apel, urma să nu admită această probă, deoarece certificatul prezentat instanței de apel este eliberat de o companie străină și într-o limbă străină, care nu a fost tradus și legalizat în modul stabilit de lege.

La 18 mai 2018, în adresa intimatului, Bogdan Plăcintă, a fost expediată copia recursului declarat de Tatiana Fîrfa-Zekovic, reprezentată de avocatul Ivan Turceac, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, iar la data de 13 iunie 2018, intimatul, Bogdan Plăcintă a depus referință la recursul declarat de Tatiana Fîrfa-Zekovic, prin care a solicitat respingerea ca neîntemeiată, a cererii de recurs depuse de Tatiana Fîrfa-Zekovic.

Prin încheierea din 18 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Tatiana Fîrfa-Zekovic, reprezentată de avocatul Ivan Turceac împotriva deciziei din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți și a încheierii din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Tatiana Fîrfa-Zekovic, reprezentată de avocatul Ivan Turceac, se casează decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată, și se menține încheierea din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, din următoarele motivele.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele

invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Iar, art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, prevede că, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei, Colegiul constată că, reclamanta Tatiana Fîrfa-Zekovic a solicitat încasarea datoriei în sumă de 17 000 euro și 24 000 euro, în baza recipiselor întocmite de Bogdan Plăcintă la 12 noiembrie 2012 și 19 iunie 2013, respectiv.

În motivarea acțiunii reclamanta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a indicat că, pârâtul Bogdan Plăcintă, a eliberat o recipisă la 12 noiembrie 2012, prin care se obligă să restituie suma de 17 000 euro (f.d.15 vol. II), iar, la data de 19 iunie 2013, pârâtul Bogdan Plăcintă, a împrumutat de la Tatiana Fîrfa-Zekovic, suma de 24 000 euro, obligându-se să restituie suma, într-o perioadă scurtă de timp, maxim treizeci de zile (f.d.16 vol. II).

La 16 septembrie 2015, Tatiana Fîrfa-Zekovic a depus cerere de chemare în judecată împotriva împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a admis parțial, cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, s-a încasat din contul lui Plăcintă Bogdan în beneficiul Tatiane Fîrfa-Zekovic, suma de 24 000 euro, cu titlu de datorie, suma de 8 186,64 euro, cu titlu de dobânda de întârziere, 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii și s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, în partea încasării sumei de 17 000 euro, cu titlu de datorie și a sumei de 6 008 euro, cu titlu de dobândă de întârziere.

Iar, prin decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Bogdan Plăcintă, reprezentat de avocatul Tatiana Guțu, s-a casat parțial hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în partea încasării din contul lui Plăcintă Bogdan în beneficiul Tatiane Fîrfa-Zekovic, a sumei de 24 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 8 186,64 euro, cu titlu de dobânda de întârziere și a sumei de 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat, achitată la depunerea acțiunii și în această parte, s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea sumei de 24 000 euro, cu titlu de datorie, a sumei de 8 186,64 euro, cu titlu de dobândă de întârziere și a sumei de 3 000 lei, cu titlu de taxă de stat,

în rest, s-a menținut hotărârea din 12 aprilie 2017 a Judecătorei Bălți, sediul Central și s-a respins cererea de apel depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic.

Conform art. 512 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Art. 513 alin. (1) Cod civil, prevede că, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Conform art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Iar, conform art. 867 Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Instanța de recurs reține că, părțile contractului de împrumut sunt împrumutătorul și împrumutatul. Deoarece contractul este translativ de proprietate, împrumutătorul trebuie să aibă capacitatea, respectiv, să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru actele de dispoziție și să fie proprietarul bunului care formează obiectul contractului, iar, împrumutatul trebuie să aibă capacitatea și să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru acte de dispoziție. Obiectul contractului îl constituie banii sau alte bunuri fungibile.

Instanța de recurs indică că, conform recipisei din 12 noiembrie 2012, eliberată de Bogdan Plăcintă, acesta a indicat că a împrumutat, împreună cu Tatiana Fîrfa-Zekovic, suma de 34 000 euro, iar Bogdan Plăcintă se obligă să restituie suma de 17 000 euro, ce constituie 1/2 cotă parte din împrumut.

Colegiul relevă că, instanțele ierarhic inferioare nu au stabilit subiecții raportului juridic de împrumut, apărut în temeiul recipisei din 12 noiembrie 2012, eliberată de Bogdan Plăcintă, deși stabilirea subiecților raportului juridic litigios este un element esențial în soluționarea litigiului dedus judecării.

Mai mult, Colegiul indică că, instanța de apel a constatat că, nu există legătură de cauzalitate dintre recipisa din 30 octombrie 2012, prin care Bogdan Plăcintă a luat cu împrumut de la Svetlana Ojindovschi, suma de 427 000 lei și recipisa din data de 12 noiembrie 2012, deoarece în recipisa din 12 noiembrie 2012, nu se menționează despre datoria față de Svetlana Ojindovschi. Însă, instanța de apel a omis să verifice legătura de cauzalitate, dintre recipisa din 30 octombrie 2012 și recipisa din 12 noiembrie 2012, prin audierea Svetlanei Ojindovschi, întru stabilirea momentelor importante pentru soluționarea justă a cauzei.

La fel, Colegiul reține că, instanța de apel în consolidarea soluției adoptate, a reținut că, la momentul întocmirii recipisei, Tatiana Fîrfa-Zekovic și Bogdan Plăcintă se aflau în relații de căsătorie, mai mult de un an, perioadă, în care reieșind din probele administrate, aceștia au împrumutat mai multe sume de bani, împreună sau personal, dintre care o parte au fost returnate, din ce motiv, instanța de apel a constatat că suma de 24 000 euro, este proprietate comună în devălmășie.

Colegiul conchide că, instanța de apel prematur, a concluzionat că, Tatiana Fîrfa-Zekovic nu a prezentat careva probe, care ar confirma că, suma de 24 000 euro,

era proprietatea personală a sa, dobândită până la căsătorie sau în timpul căsătoriei, în baza unui contract de donație, prin moștenire sau în alt mod cu titlu gratuit.

La fel, Colegiul relevă că, instanța de apel a omis să verifice și legătura de cauzalitate dintre recipisa din 13 iunie 2013, eliberată de Valentina Plăcintă, din care rezultă că aceasta a primit de la Tatiana Fîrfa-Zekovic, în contul stingerilor datoriiilor față de Plăcintă Eduard, suma de 80 000 lei și recipisa întocmită de Bogdan Plăcintă la 19 iunie 2013, prin audierea Valentinei Plăcintă și a lui Bogdan Plăcintă, întru stabilirea momentelor importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Ori, instanța de recurs indică că, în cererea de recurs, recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a invocat că, suma împrumutată lui Plăcintă Bogdan, în mărime de 24 000 euro, este un bun personal asupra căruia nu urmează a fi aplicată regimul proprietății comune în devălmășie. Astfel, la data de 04 februarie 2012, Tatiana Fîrfa-Zekovic a împrumutat de la Eduard Plăcintă suma de 16 000 euro, fapt confirmat prin contractul de împrumut nr.1794. Ulterior prin hotărârea din 18 decembrie 2015 a Judecătorei Bălți, rămasă irevocabilă prin încheierea din 01 februarie 2017 a Curții Supreme de Justiție, datoria în mărime de 16 000 euro, a fost încasată doar din contul Tatiane Fîrfa-Zekovic, nefiind aplicat pentru împrumutul contractat de Tatiana Fîrfa-Zekovic, în timpul căsătoriei, regimul datoriei comune a soților.

Prin urmare, instanța de apel a lăsat fără apreciere argumentele menționate supra, înaintate de Tatiana Fîrfa-Zekovic și în cererea de apel (f.d.208-210 vol. I)

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (2-3) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Totodată, instanța de recurs reține că, prin încheierea din 06 aprilie 2017 a Judecătorei Bălți, sediul Central s-a respins cererea lui Bogdan Plăcintă, reprezentat de avocatul Guțu Tatiana privind efectuarea expertizei grafoscopice (f.d.154 vol.I).

La fel, și prin încheierea din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea lui Bogdan Plăcintă, reprezentat de avocatul Guțu Tatiana privind efectuarea expertizei grafoscopice (f.d.21-24 vol.II).

În conformitate cu art. 148 alin. (1) Cod de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu.

Iar, în conformitate cu art. 152 alin. (2) Cod de procedură civilă, părțile și ceilalți participanți la proces au dreptul să formuleze și să prezinte în instanță întrebări adresate expertului, însă numai instanța stabilește definitiv întrebările asupra cărora expertul urmează să se pronunțe. Instanța este obligată să motiveze respingerea întrebărilor propuse expertului de către părți și de către alți participanți la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, Colegiul reține că, instanța de apel judecând apelul urma să soluționeze raportul juridic apărut

și să verifice legalitatea hotărârii primei instanțe în limitele pretențiilor invocate și motivelor aduse de părți, în susținerea acestora.

Prin urmare, Colegiul constată că, atât prima instanță cât și instanța de apel au respins demersul lui Bogdan Plăcintă, reprezentat de avocatul Guțu Tatiana privind efectuarea expertizei grafoscopice a recipiselor din 30 noiembrie 2012, 12 noiembrie 2011 și 19 iunie 2013.

Astfel, Colegiul consideră că, instanțele ierarhic inferioare au încălcat principiul contradictorialității și egalității părților în proces, încălcându-se în acest sens dreptul la apărare.

Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât, părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și proba poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sinestătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept, care are legătură cu cauza și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanțe. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale, pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți, să nu fie defavorizată, în raport cu cealaltă.

Potrivit jurisprudenței CEDO, principiul egalității armelor semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii, în fața unui tribunal, fără ca una din ele să fie avantajată, în raport cu cealaltă parte din proces. Acest principiu este unul din elementele noțiunii mai largi de proces echitabil, care impune fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa, în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj, în raport cu adversarul ei (cauza Ankerl contra Suediei, hotărârea din 18 februarie 1997; cauza Niderost -Huler contra Suediei, hotărârea 1997-1/24 noiembrie 1997)

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise supra, indică la o examinare superficială a cauzei de către instanța de apel, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță, prin prisma prevederilor legale și fără a intra în esența litigiului dedus judecății, precum și a pretențiilor formulate de Tatiana Fîrfa-Zekovic.

Suplimentar, instanța de recurs menționează că, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu să se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Colegiul menționează că art. 20 din Constituția Republicii Moldova prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe

care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Totodată, instanța de recurs reține că prin încheierea din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți, s-a admis cererea lui Bogdan Plăcintă, cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat, s-a scutit Bogdan Plăcintă, de la plata taxei de stat, pentru cererea de apel, de suma de 10 000 lei, din cuantumul de 14 792,40 lei, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Bogdan Plăcintă și s-a acordat acestuia termen, pînă la ședința de judecată din 18 iulie 2017, ora 09.00, pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea probei, în original, a achitării taxei de stat, în mărime de 4 792,40 lei.

Prin încheierea din 27 septembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție s-a restituit recursul declarat de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva încheierii din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți, din motiv că, încheierea nu se supune recursului separat.

Astfel, prin cererea de recurs, depusă la 30 martie 2018, recurenta, Tatiana Fîrfa-Zekovic a solicitat admiterea recursului și casarea încheierii din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți.

Colegiul conchide că, instanța de apel corect a admis cererea lui Bogdan Plăcintă, cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat, pentru cererea de apel.

Or, în conformitate art.83 alin.(1) Codul de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

În conformitate art.84 Codul de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea

intervenientului principal, cererea vizînd pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Iar, în conformitate art.87 alin. (1) lit. k) Cod de procedură civilă, valoarea acțiunii se determină din valoarea fiecărei pretenții aparte - în acțiunile care constau din mai multe pretenții de sine stătătoare.

Art.3 alin.(1) lit. a) și j) a Legii taxei de stat, prevede că, tarifele taxei de stat se stabilesc pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care, încasarea se produce în mod incontestabil, în mărime de 3%, din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25000 lei, de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 lei și nu mai mult de 50000 lei, de la persoanele juridice. Tarifele taxei de stat, pentru cererile de apel împotriva hotărîrilor instanțelor judecătorești constituie 75%, din taxa, ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plîngeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75%, din taxa calculată din suma contestată.

Astfel, Colegiul constată că, instanța de apel corect a stabilit că, la depunerea cererii de apel, Bogdan Plăcintă urma să achite taxa de stat în mărime de 14 792,40 lei, ce constituie 75% din taxa de stat, calculată din suma contestată.

În conformitate cu art.85 alin. (4) Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform certificatului nr.12 din 14 iunie 2017 eliberat de SRL „AS Group”, Bogdan Plăcintă a fost angajat la data de 12 mai 2017, la întreprinderea nominalizată mai sus, în funcția de ajutor al juristului, pe un termen de probă, de trei luni, cu salariul mediu lunar de 8 000 ruble, iar, conform datelor BNM, la data emiterii încheierii recurate, 27 iunie 2017, acesta constituia 2 480 lei.

Astfel, Colegiul relevă că, luând în considerație suma taxei de stat ce urma a fi achitată de Bogdan Plăcintă, pentru cererea de apel, raportată la salariul lunar al acestuia, taxa de stat ce urma a fi achitată pentru cererea de apel este una considerabilă, iar, instanța de apel, corect a ajuns la concluzia de a-1 scuti parțial pe Bogdan Plăcintă, de la plata taxei de stat, pentru cererea de apel, și anume de suma de 10 000 lei.

Reiterînd, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, statuînd că, instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză și a interpretat eronat prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de Tatiana Fîrfa-Zekovic, reprezentată de avocatul Ivan Turceac, se casează decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată, și se menține încheierea din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de

chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale a litigiului dedus judecății.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Tatiana Fîrfa-Zekovic, reprezentată de avocatul Ivan Turceac.

Se casează decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Se menține încheierea din 27 iunie 2017 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Fîrfa-Zekovic împotriva lui Bogdan Plăcintă cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Nina Vascan